

Dosarul nr. 2ra-767/23
2-20156196-01-2ra-31052023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud.: S. Dubceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Garbuz, I. Grosu, A. Ciobanu)

DECIZIE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Mancevscaia Natalia, reprezentată de avocatul Postu Marin,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mancevscaia Natalia împotriva OCN "Optimo Auro" Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Vera Mighic și Mancevscaia Alexandra privind constatarea clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebancaș și cererea intervenientului principal AO "Antiraid" privind constatarea clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebancaș,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2023, prin care s-a admis apelul declarat de OCN "Optimo Auro" Societate cu Răspundere Limitată, s-a casat hotărârea Judecătoria Bălți, sediul Central din 07 iunie 2022 și a pronunțat o hotărâre nouă,

c o n s t a t ă:

La 09 decembrie 2020, Mancevscaia Natalia a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui OCN "Optimo Auro" SRL, în calitate de intervenienți accesorii executorul judecătoresc Vera Mighic și Mancevscaia Alexandra, în calitate de intervenient principal AO „Antiraid” privind constatarea unor clauze în contractul de credit nebancaș ca fiind abuzive și nule.

În motivarea a indicat că, la 15 iulie 2019 a fost semnat contractul de credit nebancaș nr.2019007 dintre creditorul OCN "Optimo Auro" SRL și Mancevscaia Natalia privind accesarea creditului în sumă de 92 350 lei (4 620 57 Euro) pe un termen de 42 luni.

Creditul a fost asigurat prin contractul de ipotecă investit cu formulă executorie din 16 iulie 2019 semnat din partea creditorului de către Mavrodi Vladislav (administratorul OCN) și din partea opusă de către Mancevschi Alexandra, proprietară a imobilului ipotecat (mama lui Mancevschi Natalia), imobilul valorând suma în mărime de 299 000 lei, fiind autorizat actul de către notarul Dogotari Larisa.

Mancevscaia Natalia a achitat ratele de credit în felul următor: 15.07.2019 - 4 156 lei, 13.11.2019 – 15 100 lei, 26.11.2019 - 7 250 lei, 02.12.2019 – 7 450 lei, 28.12.2019 – 4 960 lei, 25.01.2020 – 4 860 lei, 31.01.2020 - 900 lei, 02.02.2020 - 5 760 lei, 27.05.2020 – 1 200 lei, 29.05.2020 – 1 200 lei, 09.06.2020 – 1 200 lei, 5.06.2020 – 3 600 lei, 03.08.2020- 2 400 lei, 20.08.2020 – 1 100 lei, 14.09.2020 – 2 000 lei, 18.09.2020 – 1 200 lei în total 64 236 lei (confirmați prin check), 4 000 lei (achitați în septembrie, dar checkul lipsește), în total 68 236 lei.

La 02 noiembrie 2020, Mancevscaia Natalia a recepționat prin poșta Moldovei scrisoarea cu avizul de executare a dreptului la ipotecă cu pretenția către co-debitori de a achita următoarele sume pe credit: împrumutul – 89 819,13 lei, dobânda – 17 412,13 lei, penalitatea – 99 819 lei, comision – 6 464 lei.

Totodată, la scrisoare a fost anexată și încheierea nr.094- 3128/20 de intentare a procedurii de executare și acordarea termenului de 15 zile, din 26 octombrie 2020 emisă, din oficiu, a executorului judecătoresc Vera Mighic.

Încheierea nr.094-3 128/20 a fost contestată în instanță la 12 noiembrie 2020.

La 12 noiembrie 2020, Mancevscaia Natalia a expediat către OCN "Optimo Auro" SRL o cerere prealabilă privind reducerea pretențiilor la sumele conforme legii și recunoașterea clauzelor abuzive din contractul de credit nebanca, cu stabilirea unui nou quantum de dobânzi și unui nou grafic de rambursare a creditului, la care pînă în prezent nu a primit răspuns de la creditor.

Mancevscaia Natalia a susținut că, a onorat contractul de credit nebanca nr.2019007 din 15.07.2019 achitând suma în mărime de 68 236 lei din creditul de 92 350 lei, pînă la intervenirea "forței majore" - perioada pandemiei "COVID-19", care a impus restricții, condiții de întrerupere a activității de vânzare în piață (în lunile martie - mai - piețele au fost închise, iar din iunie-numărul cumpărătorilor a scăzut), care este sursa de venit a debitoarei.

Creditorul nu a oferit debitoarei posibilitatea de a modifica graficul de rambursare a creditului și nu a micșorat dobânzile, comisioanele, penalitățile, și, astfel, nu s-a conformat cerințelor dispuse de către Comisia Națională a Pieței Financiare a Republicii Moldova.

Încheierea nr.094-3128/20 de intentare a procedurii de executare și acordarea termenului de 15 zile din 26 octombrie 2020 lezează drepturile civile ale debitorului, fiindcă contractul de credit nu a ajuns la data de scadență (data de 26.12.2022 conform pt.3.2 a contractului de credit), întârzierea plăților pe credit este justificată prin situația pandemică (prevăzută în contractul de credit la pt.7.1 forța majoră încheierea executorului judecătoresc încalcă dreptul la proprietate a co-debitorului (Art.46 Constituția RM) fiind neîntemeiat (nu întrunește condițiile pentru emiterea unui asemenea act), încalcă și prevederile contractului de credit, și prevederile contractului de ipotecă.

Reclamanta consideră că, contractul conține clauzele abuzive și anume: pct. referitor la dobânda în mărime de 0,093%, adică 33,94% anual.

Invocă faptul că, rata de referință CHIBOR la ziua anterioară datei semnării contractului de credit din 15.07.2019 a fost de 8,63% (la data de 12.07.2019 fiindcă 13 și 14 nu au fost zile lucrătoare și BNM nu publică ratele în zile de odihnă), fiind calculată conform cerințelor Regulamentului privind ratele de referință CHIBOR și CHIBID, aprobat prin HCA al BNM nr.110 din 30.05.2013.

Rata dobânzii maximală admisibilă la ziua semnării contractului de credit era $8,63 \times 2 = 17,26\%$ anual, iar în contract rata dobânzii e de 33,94% anual.

Mai invocă reclamanta că, pct.2.6 "dobânda anuală efectivă constituie 74,1 %", iar dacă "dobânda este de 33,94%", "comisionul de administrare este de 1 108 lei/lună - 1,19%, atunci anual va fi de $1,19\% \times 12$ luni 14,28%", "comisionul pentru împrumutul acordat de 4,5%/3,5 ani = 1,28%/an", în suma, anuală se face de 49,5% din valoarea creditului acordat.

Consideră că, pct.2.6 al contractului de credit este lovit de nulitate și este abuzivă clauza pct.4.2. care prevede că "dacă împrumutatul nu va respecta punctele 2.4 - 2.5 din prezentul contract și anume nu va achita în termen și volum deplin plățile contractuale, atunci primele 30 zile de întârziere se vor penaliza cu 460 lei, pe zi.

Începând cu a 31 zi de întârziere penalitatea va constitui 920 lei pe zi. Dacă penalitatea este de 920 lei/zi atunci ea reprezintă 1% din suma împrumutului. Calculată penalitatea per lună ($1\%/zi \times 30$ zile - 30%) va constitui 30%/lună.

Menționează că, rata de bază a BNM în 2019 a fost de 5,5%, iar din martie 2020 este de 4,5% (sursa: www.bnm.md).

Astfel, dobânda de întârziere (sau penalitatea) poate varia de la 9,5% pînă la 10,5%.

Aceasta raportată la obligația principală (soldul lunar de rambursare a împrumutului), care variază de la 1 183,87 lei pînă la 1 838,72 lei (conform graficului de rambursare) poate fi de 112,38 lei – 124,21 lei pînă la 174,67 lei - 192,99 lei.

Respectiv, penalitatea nu poate fi mai mare de 192,99 lei/lună, și, dacă în contract ea este disproporționat de mare (920 lei/zi), atunci cauza pt.4.2 din contract este nulă.

Reține că, la stabilirea datoriei reale (legale) pe contractul de credit, utilizând argumentele de mai sus, invocă că suma achitată de către debitor creditorului este de 68 236 lei.

Consideră că, au fost achitate 17 tranșe de comisioane de administrare (1 108 lei x 17 luni = 18 836 lei), comisionul de acordare a creditului de 4,5% (4 156 lei) dobânda de 17% anual (15 700; lei în primele 12 luni + 6 541 lei - în lunile 13 – 17 (inclusiv, decembrie 2020) – 22 241 lei, în total, dobânzi de 45 233 lei.

Conform graficului, au fost achitate suma de 23 003 lei, adică, fără 368,57 lei, toate ratele din lunile 1-16. Datoria față de creditor în luna decembrie 2020 este de 368,57 lei.

Clauzele contractului pt.2.4. pt.2.6. pt.4.2 sunt nule și urmează a fi renegociate. Pretenția creditorului de a încasa suma de 99 819 lei (la momentul notificării debitorului) cu titlu de penalitate este nelegală, la fel și penalitățile încasate anterior.

Solicitarea creditorului de a încasa dobânda de 17412,13 lei și împrumutul – 89 819,13 lei (la momentul notificării debitorului) sunt abuzive, eronate, cu încălcarea drepturilor consumatorului.

Reclamantul a solicitat anularea încheierii nr.094-3128/20 din 26.10.2020 din oficiu a executorului judecătoresc Vera Mighic; anularea clauzelor pt.2.4, pt.2.6 și pt.4.2 contractului de credit nebanca nr.2019007 din 15.07.2019; declararea ilegalității pretențiilor băncii privind încasarea sumelor cu titlu de dobânzi, penalități, comisioane și mărirea soldului rămas al împrumutului stipulate în "avizul de executare a dreptului la ipotecă nr.2020/46 din 18.09.2020"; stabilirea cuantumului datoriei debitorului față de creditor la data de 05.12.2020 egal cu suma de 368,57 lei.

Prin cererea de completare a pretențiilor din 28.09.2021, reprezentantul reclamantei, avocatul Marin Postu, a solicitat constatarea ca fiind abuzivă și nulă a clauzei prevăzută în pct.2.4. din contractul de credit, în care este stabilit cuantumul dobânzii în mărime de 0,093% zilnic din suma împrumutată cea ceea ce constituie 33,48% anual; constatarea ca fiind abuzive și nule clauzele prevăzute în pct.2.9 și 2.10 din contractul de credit, în care este stabilit cuantumul comisionului inițial de 4,5% și comisionul de administrare de 1 108 lei pentru fiecare rată.

Astfel, doar comisionul de administrare pentru cele 42 de rate stabilite constituie suma de 46,536 lei, adică ½ din suma creditului de bază; constatarea ca fiind abuzivă și nulă a clauzelor prevăzute în pct.4.2 din contractul de credit, în care este stabilită penalitatea de 460 lei/zi pentru primele 30 zile de neachitare și 920 lei/zi pentru celelalte zile neachitate, suma care în general depășește suma creditului și sunt abuzive și ilegale; constatarea ca fiind abuzive a clauzelor prevăzute în pct.3.7. și 3.8. din contractul de credit, în care este stabilită achitarea unor sume neclare și a ordinii de achitare a împrumutului (cheltuieli de urmărire, penalități, comisioane, dobânzi, împrumut) clauzele care se cer a fi anulate.

AO "Antiraid" a solicitat intervenirea sa în calitate de intervenient principal, depunând cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat: anularea clauzelor pct.2.4, 2.6, și pct.4.2 ale contractului de credit nebanca nr.2019007 din 15.07.2019; declararea ilegalității pretențiilor băncii cu privire la încasarea sumelor cu titlu de dobânzi, penalități, comisioane și mărirea soldului rămas al împrumutului stipulate în "Avizul de executare a dreptului la ipotecă nr.2020/46 din 18.09.2020"; stabilirea cuantumului datoriei debitorului față de creditor la data de 05.12.2020 egal cu suma de 368,57 lei; obligarea OCN "Optimo Auro" SRL să regonicieze contractul de credit cu Mancevscaia Natalia, începând cu calculele dobânzilor din 01.01.2021; obligarea OCN "Optimo Auro" SRL să plătească suma de 5 000 lei cu titlu cheltuielilor de judecată AO "Antiraid".

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 07 iunie 2022 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mancevscaia Natalia către OCN „Optimo Auro” SRL, în calitate de intervenienți accesorii executorul judecătoresc Vera Mighic și Mancevscaia Alexandra, în calitate de intervenient principal AO „Antiraid” privind constatarea unor clauze în contractul de credit nebanca ca fiind abuzive și nule.

S-a declarat ca fiind abuzivă clauza prevăzută la pct.2.4 în contractul de credit nebanca nr.2019007 din 15.07.2019, în partea în care excede rata dobânzii rezonabile în mărime de 19,94 % anual (în expresia bănească în mărime de 64 449 lei, pe durata întregului contract).

S-a declarat ca fiind abuzive și se invocă nulitatea clauzelor prevăzute la pct.2.9 și 2.10 în contractul de credit nebanca nr.2019007 din 15.07.2019. S-a declarat ca

fiind abuzivă și s-a invocat nulitatea clauzei la pct.4.2 în contractul de credit nebankar nr.2019007 din 15.07.2019.

S-a declarat ca fiind abuzivă și s-a invocat nulitatea clauzelor prevăzute la pct.3.7 în contractul de credit nebankar nr.2019007 din 15.07.2019.

În rest, pretențiile s-au respins.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de intervenientul principal AO „Antiraid” în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mancevscaia Natalia către OCN „Optimo Auro” SRL, în calitate de intervenienți accesorii executorul judecătoresc Vera Mighic și Mancevscaia Alexandra, în calitate de intervenient principal AO „Antiraid” privind constatarea unor clauze în contractul de credit nebankar ca fiind abuzive și nule, după cum urmează:

S-a invocat nulitatea clauzei la pct.4.2 în contractul de credit nebankar nr.2019007 din 15.07.2019. În rest, pretențiile s-au respins.

S-a încasat de la OCN „Optimo Auro” SRL în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 (una sută) lei.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 05 iulie 2022, avocatul Ocerednii Roman, în interesele lui OCN „Optimo Auro” SRL, a contestat hotărârea primei instanțe cu apel, solicitând casarea hotărârii în partea constatării caracterului abuziv cu declararea nulității punctelor 2.4.;2.9;2.10.; 4.2.; 3.7 din contractul de credit nebankar nr.2019007 din 15.07.2019, încheiat între OCN "Optimo Auro" SRL și Mancevscaia Natalia, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de către Mancevscaia Natalia și AO "Antiraid" împotriva OCN "Optimo Auro" SRL, ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2022, s-a admis apelul declarat de OCN "Optimo Auro" SRL.

S-a casat integral hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 07 iunie 2022 adoptată în cauza civilă la cererea lui Mancevscaia Natalia împotriva OCN "Optimo Auro" SRL, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Vera Mighic și Mancevscaia Alexandra privind constatarea clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebankar și cererea intervenientului principal AO "Antiraid" privind constatarea clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebankar, cu emiterea unei noi hotărâri după cum urmează:

S-a respins acțiunea depusă de Mancevscaia Natalia împotriva OCN "Optimo Auro" SRL, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Vera Mighic și Mancevscaia Alexandra privind constatarea clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebankar și cererea intervenientului principal AO "Antiraid" privind constatarea clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebankar, ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Mancevscaia Natalia în folosul OCN "Optimo Auro" SRL cheltuielile de judecată suportate în apel în sumă de 202,50 lei.

La 17 mai 2023, Mancevscaia Natalia reprezentată de avocatul Postu Marin a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 23 ianuarie 2023 solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii Judecătorei Bălți, sediul Central 07 iunie 2022.

În motivare a susținut că, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat dreptul material, care reglementează speța.

Ca temei de drept a recursului, recurentul a invocat prevederile art.432 alin.(2) lit. c) din Codul de procedură civilă

La 31 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților pentru notificare copia recursului, explicându-le dreptul de a depune referință.

Până la data examinării recursului, intimații nu au manifestat opțiunea de a depune referință asupra recursului.

Cu referire la termenul recursului:

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Bălți a fost pronunțat public la 26 ianuarie 2023.

Conform extrasului din poșta electronică anexat la fila dosarului 233, decizia motivată a Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2023 a fost notificată părților la 21 martie 2023, prin intermediul poștei electronice și a oficiului poștaș.

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de către Organizația Sindicală a BC ”Moldova-Agroinbank” S.A., reprezentată de avocatul Grecu Denis împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2023 va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Mancevscaia Natalia, reprezentată de avocatul Postu Marin, este admisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, Completul examinează recursul în fond.

Analizând materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), instanța, după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Completul de judecată reține că, la 15 iulie 2019 Mancevscaia Natalia și OCN "Optimo Auro" SRL au semnat contractul de credit nebancar nr.2019007, potrivit căruia împrumutătorul (OCN "Optimo Auro" SRL) acordă împrumutului (Mancevscaia Natalia) un împrumut în sumă de 92350 lei (4620,57 euro) pe un termen de 42 luni.

Prin contractul de ipotecă investit cu formulă executorie din 16 iulie 2019, OCN "Optimo Auro" SRL, și Mancevschi Alexandra, proprietară a imobilului ipotecat (mama debitoarei Mancevscaia Natalia), în vederea asigurării împrumutului, a ipotecat bunurile imobile amplasate în or. Glodeni, str. Gheorghe Asachi, 4, în valoare totală de 299 000 lei.

La 09 decembrie 2020, Mancevscaia Natalia a înaintat acțiune în instanța de judecată, invocând că contractul de credit nebancar nr.2019007 din 15 iulie 2019, conține clauze abuzive.

Examinând cauza instanța de fond a admis acțiunea reclamantei Mancevscaia Natalia, constatând că clauzele din pct.2.4, 2.9, 2.10, 3.7, 4.2 din contractul de credit nebancar nr.2019007 din 15 iulie 2019, sunt abuzive.

Instanța de apel, examinând cauza în ordine de apel, a considerat soluția neîntemeiată și a casat hotărârea primei instanțe.

Instanța de recurs menționează că această concluzie este un greșită, iar soluția instanței de fond, fiind corectă.

Potrivit art. 1242 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În acord cu art. 1244 alin. (1) Cod civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, a cărei rată anuală nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii. În sensul prezentului alineat, rata de referință CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Națională a Moldovei, în baza cotațiilor orientative/ferme ale băncilor contribuții pentru plasarea mijloacelor bănești în lei moldovenești la alte bănci, pe termen de 12 luni.

Potrivit art. 1071 alin. (1) din Codul civil, persoana care prezintă clauze care nu au fost negociate individual **este obligată să se asigure că ele sînt elaborate și comunicate într-un limbaj clar și inteligibil**, precum și să fie lizibile. Această cerință este aplicabilă textului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimiterilor la alte texte sau specificațiilor de orice natură.

În conformitate cu art. 1075 alin. (2) din Codul civil, **evaluarea caracterului abuziv al clauzelor nu poate să se refere la obiectul contractului și nici la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației**, pe de o parte, față de bunurile,

lucrările sau serviciile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, **în cazul în care s-a respectat obligația de transparență, prevăzută la art. 1071**. Obiectul contractului și raportul dintre preț și calitate pot fi luate în considerare la evaluarea caracterului abuziv al celorlalte clauze contractuale.

La caz, în contractul de credit nebanca nr.2019007 din 15 iulie 2019, pct.2.24, s-a indicat, pentru utilizare împrumutului, împrumutatul se obligă să plătească, împrumutătorului dobânda în mărime de 0, 093% zilnic din suma împrumutată. Dobânda se calculează începând cu următoarea zi după acordarea împrumutului.

Pct.2.9 prevede că: pentru acordarea împrumutului, împrumutatul se obligă să plătească împrumutătorului un comision de 4,5 % din suma împrumutată. Comisionul poartă caracter nerambursabil și se achită prin reținerea acestuia din suma împrumutului acordat, cu ce împrumutatul este de acord.

Completul de judecată reține că, instanța de fond în mod corect a conchis că, dobânzile contractualului de împrumut sunt stabilite în afara cadrului legal, într-un mod înșelător, fără a se respecta cerința privind claritatea lor și respectiv, acestea sunt abuzive, în partea în care excede rata dobânzii rezonabile în mărime de 19,94 % anual.

Aplicarea unui comision pentru însăși organizarea mecanismului de creditare, este în defavoarea debitorului, creând un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, prin punerea în seama împrumutatului a unei sarcini de plată disproporționată cu cea a comerciantului.

De asemenea, clauza prevăzută de pct.2.10 care stipulează că: comision pentru administrare constituie 1108 lei, pentru fiecare rată, creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ce decurg din contractul de nebanca.

Or, aceasta clauză a fost stabilită, contrar cerințelor de bună-credință impuse unui profesionist.

Pct.3.7 al contractului prevede că, în cazul în care împrumutătorul pe parcursul acțiunii contractului suportă careva cheltuieli suplimentare de eliberare sau gestionare a împrumutului, ce nu au putut fi prevăzute la momentul încheierii contractului, fie ca rezultat al modificării legislației în vigoare, împrumutatul va restitui valoarea acestora în termen de 30 zile din data notificării.

Pct.4.2 din contract, prevede că pentru neexecutare sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate, dacă împrumutatul nu va respecta pct.2.4-2.5 din contract și anume, nu va achita în termen și volum deplin plățile contractuale, atunci primele 30 zile de întârziere se vor penaliza cu 460 lei pe zi. Începând cu a 31 zi de întârziere penalitatea va constitui 920 lei pe zi.

În baza art.947 alin.(1) Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Art. 1077 alin.(6) Cod civil, stipulează că, se consideră abuzivă solicitarea de la consumatorul care nu și-a executat obligația fără justificare a unei **penalități disproporționate** în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor contractuale;

Clauza penală, trebuie să îndeplinească condițiile de validitate ale oricărei convenții, însă, în contractele încheiate cu consumatorii, instanța este obligată să

verifice respectarea principiului reglementat de Directiva nr. 93/13/CEE a Consiliului Comunităților Europene din 05 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. În cazul unei clauze penale disproporționate, prevăzute în eventualitatea neîndeplinirii obligațiilor de către consumator, sarcina de a acționa în consecință, potrivit dreptului național, astfel încât această clauză să nu fie opozabilă consumatorului în discuție, revine instanței naționale.

Reieșind din depozițiile menționate, supra se reține corecte constatările instanței de fond față de caracterul abuziv al celor două prevederi din contractul de împrumut nebancar.

În speță, se constată că, deși Mancevscaia Natalia a semnat contractul de împrumut nebancar, debitoarea nu a negociat în mod direct clauzele contractuale, acest aspect reieșind din redactarea condițiilor generale tipizate, fără a exista o posibilitate reală pentru a negocia clauzele contractuale.

Prin clauza contractuală în litigiu să nu fi fost negociată se înțelege că contractele de împrumut, încheiate cu consumatorii, sunt preformulate, standard, clauzele fiind prestabilite de către creditor, fără să fi dat consumatorului posibilitatea de a modifica sau înlătura vreuna dintre clauze, iar eventualele diferențe dintre ele nu se datorează negocierii cu clienții, ci particularităților fiecărui client în parte.

Se consideră întotdeauna că o clauză nu s-a negociat individual atunci când a fost redactată în prealabil, iar din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul clauzei, în special în cazul unui contract de adeziune, așa după cum sunt contractele credit/împrumut.

Completul de judecată constată, că prima instanță în mod just, a stabilit că, la încheierea contractului de împrumut, OCN "Optimo Auro" Societate cu Răspundere Limitată, nu a dat dovadă de buna-credință, or, buna-credință presupune faptul că niciuna dintre părți nu urmărește să obțină, ca urmare a încheierii contractului, mai mult decât valoarea contraprestației.

La caz, comision, taxe și orice alt tip de costuri, pe care trebuie să le suporte consumatorul, nu constituie o obligație esențială care se impune consumatorului în schimbul punerii la dispoziție a împrumutului, ci un abuz din partea împrumutătorului.

Or, în contractul de împrumut nu s-a indicat în mod transparent motivele care justifică remunerația corespunzătoare, în condițiile în care se contestă că creditorul este obligat să furnizeze o contraprestație reală, pentru a obține comisionul menționat.

În cazul de față clauzele contractului de credit nebancar nr.2019007 din 15 iulie 2019, nu corespund art. 1069-1081 din Codul Civil și respectiv, soluția primei instanțe de admitere a acțiunii reclamantei este întemeiată.

Cu referire la cheltuielile de judecată:

În sensul art. 82 din Codul de procedură civilă cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În condițiile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform ordinului de plată nr.316130019 din 16 mai 202 anexat la materialele dosarului rezultă că Mancevscaia Natalia, pentru examinarea cauzei în instanța de recurs a achitat taxa de stat în mărime de 150 lei.

Astfel, urmează a fi încasat de la OCN "Optimo Auro" Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul reclamantei Mancevscaia Natalia suma de 150 lei cu titlu de cheltuieli de plata taxei de stat, pentru examinarea acțiunii în instanța de recurs.

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică:

După cum rezultă din cererea de recurs, recurenta a solicitat și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Completul reține că recurenta are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor, în baza normelor de drept menționate, în măsura în care s-a demonstrat că acestea au fost suportate realmente în mod necesar, în limita unui quantum rezonabil.

Însă, în tot contextul dosarului, recurenta nu a indicat expres ce cheltuieli de asistență juridică urmează a fi compensate, or, dispoziția art. 96 din Codul de procedură civilă stipulează că:

(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

(1¹) Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În acest sens, Completul subliniază că reclamanta nu a prezentat nicio dovadă care să confirme suportarea cărorva cheltuieli de asistență juridică, precum un contract de asistență juridică.

Astfel, ea nu a prezentat probe ce țin de pretențiile de încasare a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin urmare, instanța nu va acorda nicio despăgubire, în acest sens, deoarece reclamanta nu și-a justificat pretențiile sale în nici un fel (a se vedea *Prepelita v. Republica Moldova*, nr. 50799/14, §§ 46-49, 3 decembrie 2019).

Luând în considerație cele constatate supra, Completul de judecată consideră că, recursul depus de Mancevscaia Natalia, reprezentată de avocatul Postu Marin, urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu art. 442, art. 444, 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se admite recursul declarat de către Mancevscaia Natalia, reprezentată de avocatul Postu Marin.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2023 și se menține hotărârea Judecătoria Bălți, sediul Central din 07 iunie 2022, emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mancevscaia Natalia împotriva OCN "Optimo Auro" Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Vera Mighic și Mancevscaia Alexandra privind constatarea

clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebancaar și cererea intervenientului principal AO "Antiraider" privind constatarea clauzelor abuzive și nule din contractul de credit nebancaar.

Se încasează din contul OCN "Optimo Auro" Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul reclamantei Mancevscaia Natalia suma de 150 (una sută cincizeci) lei cu titlu de cheltuieli de plata taxei de stat, pentru examinarea acțiunii în instanța de recurs.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc